

RUILVERKAVELING

Willebringen

In het gebied waar u woont wordt er onderzocht of een ruilverkavelingsproces de ontwikkeling van de open ruimte kan ten goede komen en of ze een verbetering zou betekenen voor uw woon- en werkgebied. Zo werd nagegaan wat de uitvoering van een ruilverkavelingsproject zou betekenen voor de landbouw, de natuur, het milieu, de bewoners van het gebied, de fietsers, de wandelaars, de archeologie, de monumenten, het landschap, het verkeer en noem maar op.

In december 2000 verscheen er hieromtrent een eerste infokrantje, dat gekoppeld was aan heel wat informatievergaderingen met verschillende adviesraden en aan een informatietweedaagse met een tentoonstelling in het buurthuis van Willebringen.

Intussentide werd het onderzoek afgerond en is het dossier naar de minister gestuurd. Hier en daar verscheen er nog wel iets in de pers, maar voor het overige was het vrij stil rond het ruilverkavelingsproject Willebringen. Met dit tweede informatiekantje willen we u op de hoogte brengen van de laatste stand van zaken in het project.

Situering

"Voorlopige goedkeuring": wat houdt dat in?

De minister heeft het ruilverkavelingsplan voorlopig goedgekeurd en ingestemd met de grens van het gebied. Zo'n voorlopige goedkeuring betekent dat het project nog steeds in onderzoek is, hoewel er in de praktijk nog slechts één rapport moet worden gemaakt: het milieueffectrapport. Bij de voorlopige goedkeuring verwees de minister naar dat Mer, m.n. door bijzondere aandacht te vragen voor "het behoud van de onverharde en trage wegen" en voor "het vermijden van niet-gebiedseigen bestemmingsverkeer en sluisverkeer op de ruilverkavelingswegen". Voorts wou de minister ook dat er zou onderzocht worden of "de geplande ontsluitingen geen negatieve gevolgen hebben voor kwetsbare gebieden en of ze al of niet vermijdbaar zijn".

De plannen krijgen stilaan vorm

Hoewel dat niet direct veel media-aandacht heeft gekregen, werd er ondertussen uiteraard voortgewerkt aan het ruilverkavelingsproject Willebringen. Sinds de uitgave van het eerste infokrantje in december 2000 is het ruilverkavelingsplan met verschillende adviesraden en organisaties verschillende keren besproken geweest. Die discussies hebben geleid tot enkele aanpassingen in het ruilverkavelingsplan. Dat aangepaste ruilverkavelingsplan is naar de minister gestuurd en op 3 juni 2004 keurde de minister dat ruilverkavelingsplan voorlopig goed en legde hij de grenzen van het ruilverkavelingsgebied voorlopig vast. Nu wordt er bij het plan een milieueffectrapport (Mer) gemaakt.

In zo'n Mer worden alle maatregelen, die voorgesteld worden in het ruilverkavelingsplan, doorgelicht en beoordeeld op hun effecten voor mens en milieu. Ingenieursbureau Soresma nv voert de studie naar de milieueffecten uit en stelt het Mer op. Dat zal ongeveer een jaar in beslag nemen. Na de goedkeuring van het Mer volgt er een openbaar onderzoek over dat Mer, het plan en de grenzen van het project. Pas daarna neemt de minister een definitieve beslissing over de ruilverkaveling Willebringen. Als de minister het project dan definitief goedkeurt, dan kan het ruilverkavelingsplan worden uitgevoerd.

Welk effect heeft het project op het milieu?

Hoe een milieueffectrapport moet worden opgesteld, is vastgelegd in het Mer-decreet. In het kort komt het erop neer dat de maatregelen uit het ruilverkavelingsplan moeten worden beoordeeld op hun rechtstreekse en/of onrechtstreekse invloed op volgende aspecten:

- mens en ruimtelijke aspecten
- bodem en water
- fauna en flora
- monumenten en landschappen en materiële goederen in het algemeen.

Maar zelfs die ruime criteria zijn misschien niet altijd voldoende en daarom moet men volgens de nieuwe milieueffectwetgeving vooraf een zogenaamde kennisgeving organiseren. Bij zo'n kennisgeving kunt u als inwoner van een betrokken gemeente meewerken. Zijn er volgens u bepaalde milieuaspecten die tijdens de opmaak van het milieueffectrapport zeker moeten worden bestudeerd in uw streek? Zou een normale milieueffectprocedure niets over het hoofd zien dat voor uw regio bijvoorbeeld heel speciaal of specifiek is? U kunt het uw gemeentebestuur of de VLM laten weten, maar opgelet: u kunt alleen meedelen wat tijdens de Mer-procedure volgens u precies moet worden onderzocht en op welke manier dat het best gebeurt. Het gaat dus niet om een openbaar onderzoek over het ruilverkavelingsplan zelf! Zo'n openbaar onderzoek volgt nog, als de Mer-procedure is afgerond en op dat moment krijgt u een volledig overzicht van enerzijds het ruilverkavelingsplan en anderzijds de opmerkingen die daar door het milieueffectrapport bij zijn gemaakt. Een openbaar onderzoek over het ruilverkavelingsplan zelf is gepland voor 2006.

Wat onderzoekt het milieueffectrapport?

Bij de huidige "kennisgeving" ligt ter inzage wat er bij de milieueffectprocedure in principe zal worden onderzocht. Daar kunt u dus opmerkingen bij maken. De kennisgeving vindt plaats in het gemeentehuis van uw woonplaats van 30 mei 2005 tot 27 juni 2005, een periode van 30 dagen. Als u opmerkingen zou hebben bij de Mer-procedure, dan deelt u dat het best schriftelijk mee aan uw gemeentebestuur of rechtstreeks aan de cel milieueffectrapportage van Aminabel. Contactgegevens vindt u achteraan in deze infokrant.

Aanpassingen aan het ruilverkavelingsplan

Na de eerste informatieronde pasten we het plan aan op basis van de opmerkingen en suggesties die we binnenkregen. Daarna leidde overleg met gemeenten, adviesraden en organisaties opnieuw tot aanpassingen. Hieronder vindt u enkele voorbeelden van aanpassingen die de voorbije vier jaar aan het plan werden aangebracht.

Veiliger fietsen naar Honsem, Opvelp en Meldert

In de Willebringsestraat tussen de Torenhofstraat in Willebringen en Honsem is de aanleg gepland van een degelijk, apart fietspad. Dat fietspad sluit aan op het geplande fietspad tussen Opvelp en Meldert en richting Verrijck. Daardoor wordt een veilig lokaal fietsnetwerk aangeboden tussen de belangrijkste landelijke woonkernen.

Erosie en modderstromen voorkomen langs alle taluds van holle wegen.

Om de lagergelegen gebieden te beschermen tegen erosie leggen we een begroeiide strook aan op de taluds - of de schouders - van holle wegen. Op die manier ontwikkelen we die holle wegen meteen ook als lineaire natuurelementen. Een dicht netwerk van holle wegen brengt enkele problemen mee: modderstromen in holle wegen, afkalving van de taluds met hun begroeiing, minder opbrengst voor de landbouw en onmogelijk te onderhouden wegverhardingen. De modderstroom beneden opvangen of opruimen lost het probleem niet op. We moeten ervoor zorgen dat de teelaarde blijft waar ze is. Daarom wil de ruilverkaveling aan de bovenzijde van nagenoeg alle taluds van holle wegen een begroeiide strook aanleggen. Meestal gaat het om een grasstrook - een buffer -, waarmee erosie kan worden voorkomen en waarmee water- en modderstromen kunnen worden opgevangen. Dat voorstel kadert in de erosiebestrijdingsplannen die de verschillende gemeenten al hebben opgesteld.

Betere wegen voor de landbouw in Opvelp

De nieuwe lusweg in het Rummelenveld in Opvelp wordt volledig verhard, zij het met tweesporenbeton. Het gedeelte van het tracé dat relatief steil is, wordt volledig in beton aangelegd om erosie van de weg te voorkomen en om het landbouwverkeer er te vergemakkelijken. Ook in de scherpe bocht aan de Moordenaarsweg komt er zo'n volledige verharding. De oude kassei in de Perrestraat wordt heraangelegd.

Erosie bestrijden, zoals in de Molenstraat in Meldert

Om de woningen en tuinen aan de Molenstraat in Meldert beter te beschermen tegen wateroverlast en afspoeling van modder zijn er in het ruilverkavelingsplan enkele structurele maatregelen opgenomen. Als de landbouwgronden op het plateau in de fase van de herverkaveling herschikt worden, dan wordt er ook een ingezaaide strook aangelegd op de grens tussen twee percelen. Zo'n strook moet de erosiestroom in snelheid en grootte beperken. Tegelijk wordt ook de oude landweg, die parallel met de Molenstraat achter de tuinen van de woningen doorloopt, opnieuw aangelegd. Bij die heraanleg komt er een extra berm en gracht die eventuele erosie moet kunnen opvangen. Voorts wordt de holle weg tussen de Molenstraat en Babelom gebufferd en ook die maatregel moet ertoe leiden dat afstromende erosie verder wordt afgeremd.

Archeologie: een villa van de Romeinen

In 1984 werden in het gehucht Meer in Meldert - Hoegaarden de resten gelokaliseerd van een Gallo-Romeinse villa. Het terrein heit in zuidoostelijke richting af naar een droogdal. De resten lagen verspreid over een strook van zowat 150 meter en tussen de vondsten zaten enkele fragmenten van Romeinse dakpannen (tegulae en imbrices), wrijfschalen, kurkurnen, kookpotten en een kommetje in terra sigillata dat gedateerd kan worden tussen 125 en 150 na Christus. Op 12 oktober 2004 heeft de Vlaamse Landmaatschappij ook fragmenten van Romeinse dakpannen, voorraadpotten (dolia) en een grote hoeveelheid Gobertangesteent aangetroffen. Hoewel de vondsten aan de oppervlakte niet echt heel duidelijk zichtbaar zijn, kon recent toch worden vastgesteld dat de belangrijkste vondsten zich vooral op een plek bevinden die iets hoger op de helling ligt dan aanvankelijk was aangenomen. Het ruilverkavelingsplan voorziet in een bescherming en eventueel een herwaardering in de vorm van een openbaarmaking van de vindplaatsen.

Een oude landweg herwaarderen als wandelverbinding in Willebringen

De oude landweg tussen de Geestelijke Hoek in Willebringen en de Doornstraat in Honsem wordt opnieuw aangelegd, zij het als recreatief pad. Die herwaardering kadert in het beleid voor de zogenaamde 'trage wegen'. Het pad loopt ook langs de Gallo-Romeinse villa van het Wiederveld. Met het oog op recreatie is dat zeker een extra troef.

Legende

- speciale beschermingszone - habitatrictlijngebied
- te saneren afvalwaterlozingspunt
- herinrichting kruispunt
- bestaand rondpunt
- in te richten bunker
- te herwaarderen kapel
- maatregel inzake erosiebestrijding
- archeologische bescherming
- gemeentegrenzen
- bestaande waterlopen
- her in te richten waterlopen
- af te schaffen waterlopen
- maatregel infiltratie hemelwater
- wegen aangelegd/verbeterd in kader van HSL-werken
- te behouden landweg
- af te schaffen weg
- te verbeteren weg met walsbeton
- te verbeteren weg met enkelvoudig beton
- te verbeteren weg met kassei
- te verbeteren weg met steenslag
- te verbeteren weg met fijne steenslag
- her aan te leggen weg als fietspad
- her aan te leggen weg als wandelpad
- uitgesloten zone
- bufferstrook
- verbrede bufferstrook als erosiebestrijding
- idem met akkerstrook voor natuurontwikkeling
- kavelinrichting
- kasteeldomein Meldert
- woon- of ambachtelijk gebied volgens gewestplan
- landbouwbedrijfszsetels
- bebouwing (incl. tuinen, erven, parkings)
- watervlakken
- gradiënt- en bufferstroken
- bestaande bos- en natuurgebieden
- landbouwgebieden met overwegen grasland
- extensief grasland met eventueel bosuitbreiding
- landbouwgebied met overwegend akkerland
- archeologische sites
- idem met recht op landbouwgebruik
- bestaande verharde wegen

Natuur en cultuur in kasteelpark Meldert

In mei 2004 besliste de coördinatiecommissie dat er een cultuurhistorische studie komt over het kasteelpark in Meldert. Dat kasteelpark is een wettelijk beschermde site. Ook het kasteel van het Sint-Janscollege, de orangerie en het oude zwembad zijn beschermde monumenten. Het zwembad was overigens één van de eerste openluchtzwembaden in Vlaanderen. De befaamde architect Hendrik Beyaert, wiens beeltenis ooit op onze briefjes van honderd frank prijkte, bouwde de orangerie. Het ontwerp van de omgeving en de tuinen is van de hand van de al even bekende tuinarchitect en stedenbouwkundige Louis Van Der Swaelmen.

De cultuurhistorische studie moet een voorstel uitwerken voor eventuele herstelmaatregelen. Maar het domein is een erkend natuurgebied en het maakt deel uit van een habitatruchlijng gebied. Natuurpunt Velpe-Mene vzw en de werkgroep Meldertbos beheren trouwens nu al grote delen van het kasteelpark. Daarom zal de cultuurhistorische studie ook rekening houden met de geldende natuurviesies.

Een andere belangrijke partner in het project is het Sint-Janscollege. De school ligt in het kasteelpark en wil daarom actief meewerken aan de opwaardering van het gebied. De aandacht voor die herwaardering kan trouwens ook nieuw materiaal opleveren voor de lessenspakketten van het college.

Bij de herwaardering zal de historische tuinstructuur ingepast worden in het waardevolle natuuraspect. De tuin vormt een overgang tussen de school en het bos en heeft daarom ook een educatief belang. In het gevarieerde bos ten noorden van de vijvers zal naast bosbeheer ook aandacht gaan naar een landschappelijke verbetering van de vijvers. Daar horen o.a. een waterbeheersingsplan en maatregelen voor afvalwaterzuivering bij. Het deelproject rond de cultuurhistorische aanpak van het kasteeldomein wordt gestuurd door een begeleidingsgroep, waarin vertegenwoordigers zitten uit verschillende instanties. De studie wordt deze zomer afgerond.

32/170

B 3/1947

2 2/8

SOM. f.150mm 1/20.000 ←

Timing + schema

Start van onderzoek naar het nut van de ruilverkaveling mei 1996

Oprichting coördinatiecommissie november 1996

Minister keurt ruilverkaveling voorlopig goed juli 2004

Start milieueffectrapport februari 2005

Afwerking milieueffectrapport december 2005

Openbaar onderzoek over plan, Mer en projectgrenzen

Minister beslist over ruilverkaveling

Oprichting ruilverkavelingscomité en commissie van advies

Bepaling van de inbreng

Werken en herverkaveling

Ruilverkavelingsakte

Onderzoek naar Gallo-Romeinse sites

Uit het archeologisch onderzoek is gebleken dat er minstens vier Gallo-Romeinse landbouwbedrijven terug te vinden zijn in het gebied. Binnen het ruilverkavelingsplan willen we die sites zo laten gebruiken dat ze niet verder worden beschadigd. Zo kunnen de oude historische structuren bewaard blijven in de bodem voor eventueel later onderzoek. Men noemt dat de bescherming van het "bodemarchief". Maar om te weten hoe we die vindplaatsen het best beschermen, moeten we uiteraard eerst duidelijk weten waar die historische structuren zich precies bevinden. Vondsten aan de oppervlakte hebben duidelijk gemaakt dat de vindplaatsen er zeer zeker zijn. Alleen weten we nog niet precies waar. Een gespecialiseerd studiebureau uit Nederland, de Steekproef, heeft de voorbije winter de vindplaatsen onderzocht met aangepast materiaal om meer te weten te komen over de sites.

Als we meer gegevens hebben, kan eventueel worden overwogen om één of meer van die vindplaatsen ook toeristisch op te waarderen, want zo'n Gallo-Romeins landbouwbedrijf is natuurlijk ook interessant voor onderwijs en recreatie. Meer informatie bij de archeoloog van de VLM Vlaams-Brabant (zie contactadressen)

Colofon

Deze infokrant is een uitgave van de Vlaamse Landmaatschappij Vlaams-Brabant.

Ze is gedrukt op 4.000 exemplaren op milieuvriendelijk papier.

Vlaamse Landmaatschappij Vlaams-Brabant
Diestsevest 25
3000 Leuven
Tel 016/31.17.00
Fax 016/31.17.99

Projectleider:
Philippe De Keyser - 016/31.17.23
philippe.dekeyser@vlm.be

Voorzitter coördinatiecommissie:
Hendrik Neven - 02/553.21.91
hendrik.neven@lin.vlaanderen.be

Aminabel - cel milieueffectrapportage:
Liesbeth Lelieur - 016/31.17.95
liesbeth.lelieur@lin.vlaanderen.be

Communicatieverantwoordelijke
VLM Vlaams-Brabant:
Luc Vander Elst - 016/31.17.03
luc.vanderelst@vlm.be

Website: www.vlm.be
E-mail algemeen: info@vlm.be

Verantwoordelijke uitgever:
ir. Roland de Paepe
Administrateur-generaal wnd.,
Gulden-Vlieslaan 72, 1060 Brussel

De medespelers in de ruilverkaveling

De Vlaamse Landmaatschappij

De Vlaamse Landmaatschappij (VLM) is een Vlaamse openbare instelling. Haar centrale taak bestaat in de zorg voor de open ruimte in Vlaanderen. Die taak voert de VLM uit via ruilverkaveling, de Mestbank, beheersovereenkomsten, landinrichting en de opdrachten in het kader van het decreet op het natuurbehoud. De VLM is ook bevoegd voor het beheer en de uitbouw van het ondersteunend centrum GIS-Vlaanderen. Voor de uitoefening van deze taken beschikt de VLM over een veelzijdig team van deskundigen: ingenieurs, landmeters, topografen, biologen, bodemkundigen, informatici, enz. De VLM staat in voor het secretariaat en de financiële en technische ondersteuning van de ruilverkavelingscomités.

Aminal - afdeling Land

Het ministerie van de Vlaamse gemeenschap realiseert het ruilverkavelingsbeleid van de Vlaamse minister, bevoegd voor ruilverkaveling, via de afdeling Land van Aminal.

De afdeling Land verzorgt de beleidsvoorbereiding en -uitvoering inzake landinrichting, ruilverkaveling en bodembescherming en behartigt de belangen van de landbouw inzake de open ruimte via adviesverlening in het kader van de ruimtelijke ordening en het milieubeleid in de ruime zin.

Via de afdeling Land levert het ministerie van de Vlaamse gemeenschap het leeuwendeel van de subsidies voor de werken bij ruilverkavelingsprojecten. De voorzitter van het ruilverkavelingscomité is een afgevaardigde van deze afdeling en staat zo mee in voor een goede doorstroming van het Vlaams beleid naar de uitvoerders. De afdeling Land werkt nauw samen met de Vlaamse Landmaatschappij.

De coördinatiecommissie

De coördinatiecommissie begeleidt de ruilverkaveling tijdens de fase van de voorbereiding - het onderzoek naar het nut - en is samengesteld uit vertegenwoordigers van verschillende sectoren.

Er hebben 11 leden zitting in: 4 leden voorgedragen door de provinciale landbouwkamer, 5 regionale ambtenaren (landbouw, natuurbehoud, monumenten en landschappen, financiën en ruimtelijke ordening) en 1 provinciale ambtenaar. De voorzitter is een ambtenaar van Aminal (Administratie voor milieu, natuur, land- en waterbeheer van de Vlaamse gemeenschap). De Vlaamse Landmaatschappij neemt het secretariaat waar.

De coördinatiecommissie begeleidt de studie van het gebied en de opstelling van het ruilverkavelingsplan. De commissie geeft de minister ook advies over de uiteindelijke grens van het ruilverkavelingsgebied.